

CYFARFOD	PWYLLGOR GWASANAETHAU DEMOCRATAIDD
DYDDIAD	11 Rhagfyr 2013
PWNC	ADNODDAU I GEFNOGI GWAITH AELODAU
PWRPAS YR ADRODDIAD	Diweddarau'r Pwyllgor ar yr adnoddau sydd mewn lle ac i ystyried y prif faterion sydd angen sylw ar gyfer cynllunio adnoddau i'r dyfodol.
AWDUR	Geraint George Pennaeth Gwasanaethau Democritaidd – Strategol a Gwella.

1. CEFNDIR

- 1.1 Un o gyfrifoldebau sylfaenol y Pwyllgor hwn yw ystyried a gwneud argymhellion ynglŷn â pha mor ddigonol yw'r ddarpariaeth staff, adeiladau ac adnoddau eraill ar gyfer fy ngalluogi i gefnogi aelodau i gyflawni rolau.
- 1.2 Fel yr adroddais llynedd wrth sefydlu'r Gwasanaethau Democritaidd gwnaed nifer o gamau i geisio cyfarfod a'r gofynion Mesur Llywodraeth Leol 2011 o fewn yr adnoddau a oedd ar gael gyda'r union strwythur staffio yn ganlyniad i ail strwythuro cyffredinol o'r Adran i ymdopi a nifer o newidiadau a rhyddhau arbedion.

2. Y GEFNOGAETH GYFREDOL

Gweler crynodeb o'r gefnogaeth i aelodau yn Atodiad A.

- 2.1 Prif bwyslais y Gwasanaeth Democritaidd yw cefnogi cynghorwyr anweithredol er mwyn sicrhau eu bod yn gallu cyflawni eu dyletswyddau a chyfrannu'n llawn at waith y Cyngor. Mae'r gefnogaeth graidd yn cael ei ddarparu drwy gyfuniad o dîm gwasanaethau democritaidd ac adnoddau eraill yr Adran Strategol a Gwella yn benodol y tîm perfformiad. Yn ogystal rydym yn comisiynu rhai elfennau gan Adrannau eraill y Cyngor. Nid oes unrhyw newid yn y strwythur ers adroddiad llynedd.

2.2 Mae'r prif weithgareddau a'r gefnogaeth fel a ganlyn:-

2.1.1 Trefnu a chefnogi pwyllgorau'r Awdurdod.

Mae'r tîm craidd Cefnogi Aelodau a Chraffu yn gyfrifol am roi arweiniad, trefnu, cefnogi a chofnodi oddeutu 179 o gyfarfodydd yn flynyddol.

Yn ogystal mae rhai cyfarfodydd eraill tu allan i'r drefn Pwyllgorau ffurfiol angen cefnogaeth i gynnwys y Grŵp Busnes a'r Fforwm Cadeiryddion.

2.2.2 Hybu rôl trosolwg a chraffu'r Awdurdod.

Y prif bwyslais yw darparu cyngor ac arweiniad annibynnol i'r Pwyllgorau Craffu. Mae'r gefnogaeth yma yn cael ei gyflawni drwy gyfraniad o'r tîm craidd a'r adnoddau Tîm Perfformiad ac Effeithlonrwydd a hefyd drwy flaenoriaethu amser aelodau eraill o dîm Strategol a Gwella. Y prif elfennau yn cynnwys y Pwyllgorau Craffu, y cyfarfodydd paratoi a'r Ymchwiliadau Craffu.

2.2.3 Cyflogau a threuliau aelodau.

Mae'r cyfrifoldebau yma yn cynnwys rhoi arweiniad cyffredinol ac yn benodol ar ganllawiau "Panel Cydnabyddiaeth Annibynnol" cenedlaethol gyda'r weinyddiaeth yn cael ei ddarparu gan yr Uned Gefnogol.

2.2.4 Hyfforddiant a datblygiad.

Mae'r rôl yn bennaf gysylltiedig â chynllunio a chomisiynu rhaglen ddatblygol a hefyd darparu rhai seminarau ar y cyd gydag Adnoddau Dynol.

2.2.5 Gwybodaeth i aelodau.

Yn ogystal â darparu arweiniad, gwybodaeth, ac ymateb i ymholiadau achlysurol mae'r gefnogaeth yma yn cynnwys "Rhaeadr" sydd yn cael ei gefnogi gan swyddog penodol yn yr Adran Gofal Cwsmer.

2.2.6 Cefnogaeth i'r grwpiau gwleidyddol

Y gefnogaeth yma yn cynnwys trefnu cyfarfodydd grwpiau cofnodi a chynorthwyo aelodau fel bo'r angen gyda gohebiaeth fewnol ac allanol.

3. **PRIF FATERION**

3.1 Bydd aelodau yn llawn ymwybodol bod y sefyllfa ariannol yn un heriol iawn dros y blynyddoedd nesaf a bydd gofyn i'r Cyngor cyfan leihau costau yn sylweddol. Yn hyn o beth y bwriad yw i'r Cyngor llawr 6.3.14 fabwysiadu strategaeth arbedion a chytuno rhaniad y targedau arbedion i bob Adran ar gyfer y cyfnod 2015-2017/18.

3.2 Mae rhai datblygiadau penodol sydd yn codi o ofynion y Mesur Llywodraeth Leol ac sydd eisoes yn cael sylw gan y Pwyllgor yn galw am gapasiti gan gynnwys

- gwe ddarlledu
- mynychu cyfarfodydd o bell
- adolygiadau blynyddol o anghenion datblygu
- paratoi adroddiadau blynyddol

Rydym yn cynllunio i ymdopi a'r gofynion yma oddifewn i'r adnoddau cyfredol ond rhaid nodi elfen o risg gan na fyddwn yn hollol sicr o'r galw ar adnoddau tan fyddwn wedi mewnosod a rhedeg y datblygiadau cyflawn.

3.3 Mae goblygiadau ein strategaethau a threfniadau cyfredol hefyd wrth gwrs yn allweddol yn yr hafaliad adnoddau.

3.3.1 O ran ein blaenoriaeth i ymchwiliadau craffu rwyf nawr yn ceisio ymateb i gefnogi hyd at 4 ymchwiliad craffu ar y tro ar draws y Pwyllgorau Craffu. Mae hyn yn gynydd o un ymchwiliad craffu o'r nifer gwreiddiol yn dilyn cytundeb bod angen ymateb i ehangder cyfrifoldeb y Pwyllgor Gwasanaethau drwy gael ymchwiliadau Addysg a Gwasanaethau Cymdeithasol.

3.3.2 Mae'r penderfyniad i sefydlu'r Fforymau Ardal wedi ychwanegu gwaith sef 4 Fforwm yn cyfarfod chwe gwaith y flwyddyn. Eto rydym yn ceisio ymdopi a hyn oddifewn i adnoddau cyfredol.

3.4 Gorchymyn Personau Dynodedig.

Beth sydd yn digwydd fan hyn yw bod Llywodraeth Cymru yn rhoi dyletswydd newydd ar Awdurdodau Lleol i graffu darparwyr gwasanaethau cyhoeddus eraill yn eu hardal.

Mae'r Llywodraeth yn bwriadu gwneud hyn fesul cam ac yn y cam cyntaf, yr awgrym yw ei fod yn canolbwyntio ar y cyrff a ganlyn:-

- Byrddau Iechyd Lleol
- Ymddiriedolaethau GIG
- Awdurdodau Tan ac Achub
- Awdurdodau'r Parciau Cenedlaethol.

Yn amlwg bydd craffu'r sefydliadau yma yn ychwanegu pwysau ar yr aelodau craffu a'r swyddogion a bydd rhaid cynllunio a blaenoriaethu yn ofalus iawn i gyfarch y disgwyliadau gyda'r adnoddau cyfredol.

4. **DATBLYGIADAU ERAILL.**

Yn ogystal â chefnogaeth staff mae adroddiadau eraill megis technoleg ac adeiladu yn bwysig i alluogi aelodau i gyflawni rolau yn effeithiol. Un o'r materion sydd yn cael sylw ar hyn o bryd yw hygyrchedd ein hadeiladau ac yn benodol sicrhau mynediad teg i bawb. Rwyf wedi comisiynu gwaith gan yr uned eiddo yn yr Adran Gofal Cwsmer i asesu beth sydd angen sylw i wella'r sefyllfa. Byddaf yn adrodd i'r Pwyllgor nesaf gyda diweddariad ar hyn.

5. **CASGLIADAU**

Yn gyffredinol rwyf o'r farn ein bod hyd yma wedi llwyddo i ymdopi gyda her Mesur Llywodraeth Leol 201, gan sefydlu'r Gwasanaeth Democrataidd heb gost ychwanegol a darparu cefnogaeth o ansawdd ond gyda lle i wella. Rhaid cydnabod bod rhywfaint o rwystredigaeth ynglŷn â capasiti i gynorthwyo aelodau i daclo fwy o faterion e.e. ymchwiliadau craffu. Sut bynnag o ystyried yr hinsawdd ariannol sy'n wynebu'r Cyngor a'r angen am arbedion sylweddol iawn dros y blynyddoedd nesaf bydd angen ystyriaeth barhaus o gyfleoedd i fod yn fwy effeithlon a chyflawni gyda llai o adnoddau.